

Program nauczania matematyki

w klasach 1-3
gimnazjum

Policzmy to razem

Jerzy Janowicz

Zgodny z podstawą z podstawą programową z dnia 23 grudnia 2008 r.

Spis treści

1. Ogólna charakterystyka programu	3
2. Cele edukacyjne	3
3. Materiał nauczania	3
4. Procedury osiągnięcia celów	9
5. Oczekiwane osiągnięcia uczniów	10
6. Diagnoza postępów, ocenianie	26
7. Rozkład materiału z matematyki dla klas I–III gimnazjum	31

1. Ogólna charakterystyka programu

Kształcenie matematyczne to nie tylko wyposażenie uczniów w odpowiednie wiadomości i umiejętności związane z tym przedmiotem. Tak naprawdę sięgać powinno ono znacznie głębiej, bo również w sferę postaw, łącząc się w swej naturze z oddziaływaniami *stricte* wychowawczymi. Takie są założenia, ogólne cele edukacji w gimnazjum, taka też idea leży u podstaw tego programu. Poprzez odpowiedni dobór treści i towarzyszących im umiejętności utworzona została baza do trwałego ukształtowania pozytywnej motywacji i postaw wobec wiedzy matematycznej i jej użyteczności.

2. Cele edukacyjne

- > W zakresie wiadomości i umiejętności:
  - a) przyswojenie pojęć i umiejętności matematycznych przewidzianych podstawą programową;
  - b) opanowanie treści i umiejętności dodatkowych umożliwiających indywidualny rozwój na poziomie posiadanych predyspozycji matematycznych;
  - c) zdobycie umiejętności matematycznych przydatnych w życiu codziennym.
- > W zakresie aktywności intelektualnej związanej z poznawaniem matematyki:
  - a) posługiwanie się językiem i symboliką matematyczną oraz podstawowymi regułami wnioskowania;
  - b) redagowanie tekstów z użyciem symboliki matematycznej;
  - c) stosowanie wzorów, algorytmów, twierdzeń w rozwiązywaniu problemów;
  - d) definiowanie pojęć;
  - e) interpretowanie zależności funkcyjnych wyrażonych w formie algebraicznej lub graficznej;
  - f) tworzenie modeli matematycznych oraz posługiwanie się nimi.
- > W zakresie rozwijania umiejętności posługiwania się matematyką i predyspozycji kierunkowych:
  - a) nabycie biegłości w posługiwaniu się narzędziami matematycznymi na takim poziomie, aby nie stanowiły one dodatkowej trudności przy wykonywaniu czynności wyższego rzędu;
  - b) wykształcenie umiejętności całościowego spojrzenia na prowadzony proces rozumowania i dobieranie pod tym kątem określonych procedur;
  - c) rozwijanie umiejętności heurystycznych;
  - d) wdrażanie do samodzielności matematycznej, zwłaszcza w rozwiązywaniu problemów;
  - e) kształcenie myślenia koncepcyjnego i kreatywności matematycznej.

3. Materiał nauczania

Materiał nauczania zawarty w programie można podzielić na trzy kategorie:

- > **Treści nauczania zawarte w podstawie programowej.**
- > Wiadomości i umiejętności poszerzające zakres materiału ujętego w podstawie programowej.
- > *Wiadomości i umiejętności nie związane z treściami ujętymi w podstawie programowej.*

Szczegółowy zakres materiału z podziałem na klasy przedstawiono w tabeli.

Grupy treści i umiejętności	Klasa I	Klasa II	Klasa III
Liczby	<ul style="list-style-type: none"> • Oś liczbowa • Działania na liczbach całkowitych • Rzymski system zapisu liczb (w zakresie do 3000) • Liczby wymierne – formy zapisu • Zaokrąglanie ułamków dziesiętnych • Porównywanie liczb wymiernych • Dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie liczb wymiernych • Średnia arytmetyczna • Kolejność wykonywania działań • Obliczanie wartości wyrażeń arytmetycznych • Szacowanie wartości wyrażeń arytmetycznych • Liczby wymierne i działania na nich • Szacowanie wartości wyrażeń arytmetycznych • Wykorzystanie kalkulatora do wykonywania działań i badania własności liczb rzeczywistych • Zamiana ułamków dziesiętnych okresowych na ułamki zwykłe 		

Procenty	<ul style="list-style-type: none"> • Obliczanie procentu i promila liczby • Obliczanie, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba • Obliczanie liczby, gdy dany jest jej procent • Stężenia procentowe • Zastosowania praktyczne obliczeń procentowych • Graficzne przedstawianie i odczytywanie informacji danych za pomocą procentów 		
Potęgi i pierwiastki	<ul style="list-style-type: none"> • Potęgi o wykładnikach naturalnych • Własności potęgowania • Pierwiastki drugiego i trzeciego stopnia będące liczbami wymiernymi i ich podstawowe własności • Obliczanie wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających potęgi lub pierwiastki • Zamiana jednostek 	<ul style="list-style-type: none"> • Potęgi o wykładniku całkowitym • Mnożenie i dzielenie potęg o jednakowych podstawach • Mnożenie i dzielenie potęg o jednakowych wykładnikach • Potęgowanie potęgi • Porównywanie potęg • Zapis wykładniczy liczb rzeczywistych • Pierwiastki i ich podstawowe własności • <i>Liczby niewymierne</i> • Rozwinięcia dziesiętne liczb rzeczywistych • Działania na pierwiastkach • Przekształcanie wyrażeń arytmetycznych zawierających pierwiastki – w tym usuwanie niewymierności z mianownika 	

<p>Wyrażenia algebraiczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisywanie i nazywanie wyrażeń algebraicznych • Obliczanie wartości wyrażeń algebraicznych • Jednomiany i sumy algebraiczne • Mnożenie jednomianów • Dodawanie i odejmowanie jednomianów (wyrazów podobnych) • Dodawanie i odejmowanie sum algebraicznych • Mnożenie sumy algebraicznej przez jednomian • Dzielenie sumy algebraicznej przez liczbę różną od zera • Wyłączanie wspólnego czynnika poza nawias • Mnożenie sum algebraicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Mnożenie sum algebraicznych • Wzory skróconego mnożenia: kwadrat sumy, kwadrat różnicy, różnica kwadratów • Przekształcanie wyrażeń algebraicznych, w tym wzorów • Sprowadzanie wyrażeń algebraicznych do postaci iloczynu • <i>Równania i nierówności tożsamościowe</i> 	
<p>Równania, nierówności i ich układy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Równania liniowe z jedną niewiadomą • Liczba spełniająca równanie • Równoważność równań • Rozwiązywanie równań stopnia pierwszego z jedną niewiadomą • Równania liniowe tożsamościowe lub sprzeczne • Przekształcanie prostych wzorów • <i>Nierówność liniowa z jedną niewiadomą</i> • <i>Liczba spełniająca nierówność</i> • <i>Interpretacja zbioru rozwiązań nierówności na osi liczbowej</i> • <i>Równoważność nierówności</i> • <i>Rozwiązywanie nierówności</i> • <i>Nierówności liniowe tożsamościowe lub sprzeczne</i> • Zastosowanie równań i nierówności do rozwiązywania zadań tekstowych • Proporcjonalność prosta • Proporcjonalność odwrotna 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwiązywanie równań liniowych z jedną niewiadomą • <i>Rozwiązywanie nierówności liniowych z jedną niewiadomą</i> • Zastosowanie równań i nierówności do rozwiązywania zadań tekstowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwiązywanie układów równań metodą podstawiania lub przeciwnych współczynników • <i>Interpretacja geometryczna układu dwóch równań liniowych z dwiema niewiadomymi</i> • Zastosowanie równań i ich układów do rozwiązywania zadań tekstowych

Funkcja		<ul style="list-style-type: none"> • Układ współrzędnych • Funkcja i pojęcia z nią związane – argument i wartość funkcji, dziedzina i przeciwdziedzina, zbiór wartości, wykres • Własności funkcji – monotoniczność, miejsca zerowe • Przykłady funkcji określonych prostymi wzorami • <i>Przykłady funkcji nieliczbowych</i> • Odczytywanie z wykresu i interpretowanie informacji o funkcji • Proporcjonalność prosta i proporcjonalność odwrotna jako funkcje 	
Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa		<ul style="list-style-type: none"> • Zbieranie i porządkowanie danych statystycznych oraz przedstawianie ich w tabelach, na diagramach i wykresach • Średnia, mediana, dominanta, rozstęp • <i>Wykorzystanie technologii komputerowej do opracowywania danych statystycznych</i> • Wnioskowanie na podstawie danych statystycznych • Proste doświadczenia losowe • Zdarzenia niemożliwe, zdarzenia pewne • Częstość zdarzenia a prawdopodobieństwo zdarzenia • <i>Elementy kombinatoryki</i> • Obliczanie prawdopodobieństwa prostych zdarzeń 	

<p>Figury płaskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proste, półproste • Odcinki, łamane • Kąty (miara i rodzaje), półpłaszczyzny • Wzajemne położenie prostych na płaszczyźnie • Odległość na płaszczyźnie • Wielokąty – wierzchołki, boki, przekątne • Trójkąty – rodzaje i własności • Figury przystające • Cechy przystawiania trójkątów • Konstruowanie trójkątów • Czworokąty – rodzaje i własności • Suma miar kątów wewnętrznych trójkąta i czworokąta • Koła, okręgi i pierścienie kołowe • Kąty środkowe i kąty wpisane w okręgu – twierdzenia o miarach kątów opartych na tym samym łuku • Obwód wielokąta • Pole figury, jednostki pola • Pole trójkąta i czworokąta • Długość okręgu • Pole koła • Długość łuku, pole wycinka koła i pierścienia kołowego 	<ul style="list-style-type: none"> • Twierdzenie Pitagorasa i twierdzenie odwrotne do twierdzenia Pitagorasa • Przekątna kwadratu i wysokość trójkąta równobocznego • Promień okręgu opisanego na trójkącie równobocznym i okręgu wpisanego w trójkąt równoboczny • <i>Zależności między bokami trójkąta o kątach 90°, 60°, 30° oraz 90°, 45°, 45°</i> • <i>Długość odcinka o danych współrzędnych końców</i> • <i>Przekątna sześcianu i prostopadłościanu</i> • Punkty i figury symetryczne względem prostej • Oś symetrii figury • Dwusieczna kąta i symetralna odcinka • Punkty i figury symetryczne względem punktu • Środek symetrii figury • Proste zadania konstrukcyjne • <i>Punkty i figury symetryczne względem osi x lub osi y albo względem początku układu współrzędnych</i> • Wzajemne położenie prostej i okręgu oraz dwóch okręgów • Styczna do okręgu • Okrąg wpisany w trójkąt • Okrąg opisany na trójkącie • Wielokąty foremne – konstrukcje, miary kątów wewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Figury podobne • <i>Cechy podobieństwa trójkątów</i> • Stosunek pól figur podobnych • Podobieństwo trójkątów prostokątnych
-----------------------	--	---	--

Bryły		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Prostopadłość i równoległość w przestrzeni</i> • <i>Proste skośne</i> • Graniastosłupy proste i prawidłowe • Siatki graniastosłupów • Obliczanie pól powierzchni i objętości graniastosłupów • <i>Przekroje graniastosłupów i ostrosłupów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Ostrosłupy prawidłowe i inne • Siatki ostrosłupów • Obliczanie pól powierzchni i objętości ostrosłupów • <i>Przekroje graniastosłupów i ostrosłupów</i> • Obliczanie pól powierzchni i objętości graniastosłupów i ostrosłupów • Walec, stożek, kula • Siatka walca, siatka stożka • <i>Przekroje walca, stożka i kuli</i> • Pole powierzchni i objętość walca, stożka i kuli • <i>Stosunek objętości brył podobnych</i>
-------	--	--	--

4. Procedury osiągnięcia celów

Cele sformułowane w programie wynikają z ogólnych celów edukacyjnych i stanowią pierwszy stopień ich uszczegółowienia. Są pośrednim ogniwem dochodzenia ku odpowiedniemu przygotowaniu młodego człowieka do właściwego funkcjonowania w społeczeństwie. Tak rozumiane cele rzutują na sposoby realizacji ich na satysfakcjonującym poziomie. Matematyka szkolna powinna uczniowi jawić się przede wszystkim jako specyficzne źródło dostarczające narzędzi do poznawania, badania i opisywania świata i przez to służące lepszemu rozumieniu rzeczywistości, która go otacza. Należy w nim wyrobić świadomość użyteczności wiedzy matematycznej (logika, precyzja, algorytmy) dla innych nauk, głównie przyrodniczych i technicznych, ale również i humanistycznych. Wiedzy matematycznej w gimnazjum nie można traktować jako wartości samej w sobie, konieczne jest pokazanie i ćwiczenie jej użyteczności.

Nie jest możliwe wskazanie uniwersalnych, najbardziej skutecznych zabiegów dydaktycznych pozwalających w każdym realiach osiągnąć te rezultaty. Na wynik działań edukacyjnych wpływa bardzo wiele czynników – zarówno zależnych, jak i niezależnych od nauczyciela, czy nawet całego systemu oświaty. Można jedynie pokusić się o wskazanie kierunków wspomagających proces nauczania – uczenia się, które sukces dydaktyczny uczynią bardziej prawdopodobny. Do nauczyciela zaś należy decyzja jak zadziałać w danym momencie, wobec konkretnej grupy uczniów. Takimi drogowskazami są:

* Stosowanie metod indukujących aktywność i samodzielność poznawczą uczniów

Aktywność intelektualna i samodzielność poznawcza to dwa główne czynniki wspomagające asymilację wiedzy. Każda umiejętność samodzielnie nabyta podczas wykonywania konkretnej czynności (fizycznej lub umysłowej) jest szybciej i w bardziej naturalny sposób włączana do zasobów intelektualnych. Dlatego tak wartościowe są wszystkie metody dydaktyczne odwołujące się do działania ucznia. Materiał zawarty w tym programie stwarza wiele okazji do budowania takich sytuacji dydaktycznych.

* Rozwiązywanie problemów matematycznych i zadań

Wiedza matematyczna to w głównej mierze umiejętność zachowania się wobec problemu. Wszelkie czynności eksploracyjne, procesy kojarzenia, dochodzenia do uogólnień, konkluzji, dostrzeganie alternatywnych dróg towarzyszące rozwiązywaniu problemów to elementy niezmiernie istotne w ogólnym wykształceniu, a zarazem swoiste dla matematyki, więc to ona wśród przedmiotów szkolnych jest najbardziej predestynowana do ich kształcenia. Stąd ogromna rola dobrze skonstruowanych, rozwijających zadań.

* Praca z podręcznikami i innymi źródłami wiedzy matematycznej

Jedną z aktywności, która trochę jakby odchodzi w cień jest praca z tekstem matematycznym, być może uznawana jest za niezbyt aktywizującą. Tymczasem lektura tekstu i jego rozumienie jest niebanalnym źródłem umiejętności. Niewątpliwą zaletą jest samodzielne regulowanie tempa percepcji, możliwość powrotu do przeczytanych fragmentów, ćwiczenie analizy informacji danych w różnej formie. Zalecanie uczniom przeczytania określonego fragmentu tekstu jest ważnym i potrzebnym zabiegiem dydaktycznym. Podstawa programowa stanowi, że do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym należy czytanie, czyli umiejętność rozumienia, wykorzystywania i refleksyjnego przetwarzania tekstów.

* Stosowanie grupowych form pracy lekcyjnej i pozalekcyjnej

Inną, równie istotną sprawnością podkreślaną przez podstawę programową jest umiejętność pracy zespołowej. Grupowe rozwiązywanie problemów jest symulacją sytuacji, w jakich w przyszłości znajdą się obecni gimnazjaliści, podejmując pracę zawodową, czy funkcjonując w różnych grupach społecznych. Dlatego niezmiernie ważną jest taka organizacja zajęć, aby wspomagać procesy socjalizacyjne. Może to odbywać się na pojedynczych lekcjach, a może również przyjąć formę pracy pozalekcyjnej prowadzonej w dłuższym terminie, samodzielnie, ale pod nadzorem nauczyciela (praca długoterminowa, projekt).

* Ukazywanie praktycznych zastosowań poznanej wiedzy

Istotną rolę w każdym kształceniu, a w matematycznym szczególnie, odgrywa motywacja. Nie wszyscy uczniowie gimnazjum mają już tak ukształtowany system wartości, że zdobywanie wiedzy jest wartością samą w sobie. Ważną funkcją nauczyciela jest więc wzbudzanie motywacji poprzez pokazywanie walorów nabywanych kompetencji. Jest on w działaniu tym bardziej wiarygodny, im bliżej praktycznych zastosowań jest dana umiejętność.

5. Oczekiwane osiągnięcia uczniów

Indywidualne, systematyczne prowadzenie kształcenia matematycznego uczniów jest podstawowym obowiązkiem każdego nauczyciela tego przedmiotu. Jest ono także ważnym elementem samorozwoju ucznia. To wszystko nakazuje realizować cały proces w sposób bardzo zorganizowany, wewnętrznie spójny. Implikuje to konkretne działania po obu stronach, działania, które muszą być skierowane na osiągnięcie konkretnych celów. Te najczęściej formułuje się w kategoriach wiadomości i podstawowych umiejętności związanych z konkretnym materiałem. Dlatego ćwiczy się wykonywanie obliczeń, rozwiązywanie równań (niekiedy bardzo skomplikowanych), obliczanie pól figur itd. Ale tak naprawdę o wykształceniu matematycznym nie może świadczyć biegłość rachunkowa, czy sprawność w rozwiązywaniu mniej lub bardziej złożonych zadań, ale wysoko rozwinięte pewne umiejętności ogólne, nie związane z materiałem faktograficznym, choć mocno osadzone w matematyce. Opanowanie ich na wysokim

poziomie jest jednym z głównych założeń tego programu. Obejmować one powinny, w miarę możliwości, wszystkie obszary aktywności matematycznej, od czynności typowo warsztatowych, do odkrywania i tworzenia. Przedstawiona poniżej propozycja pięciu standardów jest próbą takiego właśnie spojrzenia na edukację matematyczną w gimnazjum.

A – Sprawne wykonywanie typowych czynności matematycznych

Ten standard związany jest z nabyciem biegłości w posługiwaniu się narzędziami matematycznymi na takim poziomie, aby nie stanowiły one dodatkowej trudności przy wykonywaniu czynności wyższego rzędu. Do tych typowo technicznych umiejętności zaliczyć można:

- obliczanie,
- konstruowanie,
- przekształcanie (arytmetyczne, algebraiczne, geometryczne),
- układanie i rozwiązywanie równań, nierówności oraz ich układów,
- sporządzanie zestawień, diagramów, wykresów,
- zapisywanie zależności językiem matematyki.

B – Umiejętne prowadzenie rozumowania

Tu także pobrzmiewa techniczna strona aktywności matematycznej, choć na znacznie wyższym poziomie ogólności. Przeważa tu mianowicie całościowe spojrzenie na prowadzony proces i dobieranie pod tym kątem określonych procedur. Jest to standard bardzo już oderwany od treści i dotyczący następujących (przykładowych) umiejętności:

- tworzenie logicznego ciągu wniosków,
- matematyzacja,
- interpretacja rozumowania lub jego rezultatów,
- wykorzystywanie i przetwarzanie informacji danych w różnych formach,
- wyjaśnianie zauważonych prawidłowości.

C – Heurystyka matematyczna

Jest to standard, którego spełnienie świadczy o tym, że uczeń ma uzdolnienia kierunkowe. Od osób posiadających przeciętne predyspozycje matematyczne odróżnia go:

- bycie pomysłowym, błyskotliwym,
- prowadzenie rozumowania prosto i oryginalnie,
- dostrzeganie nowych, nie wykorzystywanych dotychczas zastosowań algorytmów i metod.

D – Samodzielne rozwiązywanie problemów

Innym obszarem związanym z aktywnością matematyczną ucznia jest jego samodzielność, zwłaszcza w rozwiązywaniu problemów. Bez tego trudno mówić o pełnej realizacji celów nauczania matematyki. W czym zasadzają się umiejętności objęte tym standardem? Przede wszystkim jest to:

- odkrywanie struktury logicznej,
- stawianie i weryfikacja hipotez,
- dobór adekwatnych narzędzi,
- tworzenie i realizacja schematu rozwiązania problemu,

- odpowiednia interpretacja uzyskanych wyników.

E – Kreatywność matematyczna

Jest to najwyższy szczebel rozwoju matematycznego uczniów, stąd jest to również standard najtrudniejszy do osiągnięcia. Może właśnie dlatego stanowić powinien wyzwanie dla nauczyciela (dla ucznia chyba również) i motywować do znajdowania takich zabiegów dydaktycznych, które pozwoliłyby uczniom na skuteczne podjęcie prób takich działań, jak:

- formułowanie nowych problemów,
- dostrzeganie, wskazywanie analogii,
- dokonywanie uogólnień i klasyfikacji,
- tworzenie nowych struktur matematycznych,
- dostrzeganie modeli matematycznych w obszarach wcześniej nie eksplorowanych przez tę naukę.

Zaprezentowane standardy, to jedna z wielu możliwości skodyfikowania oddziaływań dydaktycznych ukierunkowanych na kształcenie matematyczne. Ma ona na celu pełne uświadomienie kierunków i obszarów tych działań, w szczególności zaś – zwrócenie uwagi na to, że czynnikami porządkującymi te działania nie powinny być treści, ale umiejętności. Oczywiście opanowanie wiedzy na maksymalnym poziomie we wszystkich standardach i przez wszystkich uczniów jest ideałem nie do osiągnięcia. Takie założenia dydaktyczne byłyby utopią. Co więc jest realne? Realne jest danie szansy każdemu uczniowi spróbowania swoich możliwości w każdym z pięciu zaprezentowanych obszarów, a w każdym z nich – do osiągnięcia jak najbardziej satysfakcjonującego poziomu. Program „Policzmy to razem” proponuje takie ujęcie nauczania tego przedmiotu w gimnazjum, że realizacja jego głównych celów jest wypadkową osiągnięć uczniów – traktowanych indywidualnie jako zaspokojenie ich potrzeb intelektualnych i przygotowanie do korzystania z matematyki nie tylko jako zbioru wiadomości i algorytmów, ale również jako specyficznego narzędzia odkrywania i poznawania świata.

ZAKŁADANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW W KLASIE PIERWSZEJ

Dział programu	Treści	Osiągnięcia edukacyjne Uczeń:	Dominujący standard kształcenia
Liczby	<ul style="list-style-type: none"> • Oś liczbowa • Działania na liczbach całkowitych • Rzymski system zapisu liczb (w zakresie do 3000) • Liczby wymierne – formy zapisu • Zaokrąglanie ułamków dziesiętnych • Porównywanie liczb wymiernych • Dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie liczb wymiernych • Średnia arytmetyczna • Kolejność wykonywania działań • Obliczanie wartości wyrażeń arytmetycznych • Szacowanie wartości wyrażeń arytmetycznych • Liczby wymierne i działania na nich • Szacowanie wartości wyrażeń arytmetycznych • Wykorzystanie kalkulatora do 	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza liczby na osi liczbowej i odczytuje współrzędne liczb zaznaczonych na osi liczbowej 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • porównuje liczby na podstawie ich położenia na osi liczbowej 	B
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza odległość między dwiema liczbami na osi liczbowej 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na osi liczbowej zbiory liczb spełniające warunki typu: $x \geq 5$, $x < 3$ 	B
		<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje liczby wymierne w postaci ułamków dziesiętnych 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, która z dwóch różnych liczb wymiernych jest większa 	B, C
		<ul style="list-style-type: none"> • stosuje porównywanie ilorazowe i różnicowe 	B
		<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje działania na liczbach wymiernych w odpowiedniej kolejności z uwzględnieniem roli nawiasów 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza średnią arytmetyczną liczb 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • transponuje liczby naturalne mniejsze od 3000 zapisane w systemie rzymskim na dziesiątkowy i odwrotnie 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • ustala przybliżenia liczb z podaną dokładnością 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • szacuje wartości wyrażeń arytmetycznych 	B
		<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia w różnej postaci liczby wymierne 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • porównuje dwie liczby wymierne 	C
		<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje podstawowe obliczenia procentowe 	A
<ul style="list-style-type: none"> • znajduje przybliżenia dziesiętne liczb rzeczywistych z zadaną dokładnością 	A		
<ul style="list-style-type: none"> • szacuje wartości wyrażeń arytmetycznych 	D		
<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje kalkulator do sprawnego wykonywania obliczeń 	A		

	wykonywania działań i badania własności liczb rzeczywistych	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje kalkulator do formułowania i weryfikacji hipotez dotyczących liczb 	D
	<ul style="list-style-type: none"> Zamiana ułamków dziesiętnych okresowych na ułamki zwykłe 	<ul style="list-style-type: none"> zamienia ułamki dziesiętne okresowe na ułamki zwykłe 	A
Procenty	<ul style="list-style-type: none"> Obliczanie procentu i promila liczby 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza procent i promil danej liczby 	A
	<ul style="list-style-type: none"> Obliczanie, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza, jakim procentem jednej liczby jest druga liczba 	A
	<ul style="list-style-type: none"> Obliczanie liczby, gdy dany jest jej procent 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza liczbę przy danym jej procencie 	A
	<ul style="list-style-type: none"> Stężenia procentowe 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza stężenia procentowe roztworów 	A
	<ul style="list-style-type: none"> Zastosowania praktyczne obliczeń procentowych 	<ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje zadania tekstowe dotyczące stężeń procentowych 	C, D
	<ul style="list-style-type: none"> Graficzne przedstawianie i odczytywanie informacji danych za pomocą procentów 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje i rozstrzyga problemy związane z obliczeniami procentowymi 	D, E
	<ul style="list-style-type: none"> <ul style="list-style-type: none"> sporządza diagramy procentowe (słupkowe, liniowe, kołowe) dla zestawu danych interpretuje dane statystyczne przedstawione graficznie 	A	B
Potęgi i pierwiastki	<ul style="list-style-type: none"> Potęgi o wykładnikach naturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca wyrażenia zawierające potęgi 	A
	<ul style="list-style-type: none"> Własności potęgowania 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza wartości pierwiastków drugiego i trzeciego stopnia 	A
	<ul style="list-style-type: none"> Pierwiastki drugiego i trzeciego stopnia będące liczbami wymiernymi i ich podstawowe własności 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca wyrażenia zawierające potęgi lub pierwiastki drugiego lub trzeciego stopnia 	A
	<ul style="list-style-type: none"> Obliczanie wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających potęgi lub pierwiastki Zamiana jednostek 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje działania na potęgach przy przekształcaniu jednostek 	B
Wyrażenia algebraiczne	<ul style="list-style-type: none"> Zapisywanie i nazywanie wyrażeń algebraicznych 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje słownie wyrażenia algebraiczne podane za pomocą zapisu symbolicznego 	A
	<ul style="list-style-type: none"> Obliczanie wartości wyrażeń algebraicznych 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje symbolicznie wyrażenia algebraiczne podane słownie 	A
	<ul style="list-style-type: none"> Jednomiany i sumy 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza wartości wyrażeń algebraicznych dla argumentów wymiernych 	A

	algebraiczne <ul style="list-style-type: none"> • Mnożenie jednomianów • Dodawanie i odejmowanie jednomianów (wyrazów) podobnych • Dodawanie i odejmowanie sum algebraicznych • Mnożenie sumy algebraicznej przez jednomian • Dzielenie sumy algebraicznej przez liczbę różną od zera • Wyłączanie wspólnego czynnika poza nawias • Mnożenie sum algebraicznych 	• wykonuje działania na jednomianach i wielomianach	A
		• wyłącza wspólny czynnik poza nawias	A
		• dowodzi prostych tożsamości algebraicznych	B
		• przekształca wyrażenia algebraiczne do najprostszej postaci	E
		• tworzy proste tożsamości algebraiczne	E
Równania, nierówności i ich układy	<ul style="list-style-type: none"> • Równania liniowe z jedną niewiadomą • Liczba spełniająca równanie • Równoważność równań • Rozwiązywanie równań stopnia pierwszego z jedną niewiadomą • Równania liniowe tożsamościowe lub sprzeczne • Przekształcanie prostych wzorów • <i>Nierówność liniowa z jedną niewiadomą</i> • <i>Liczba spełniająca nierówność</i> 	• sprawdza, czy dana liczba spełnia równanie lub nierówność	A
		• przekształca dane równanie lub nierówność na inną równoważną z nią	A
		• rozwiązuje równania liniowe lub nierówności liniowe	A
		• przedstawia zbiór rozwiązań nierówności na osi liczbowej	A
		• rozpoznaje, czy nierówność lub równanie jest tożsamościowe lub sprzeczne	A
		• wyznacza określoną zmienną ze wzoru	A
		• zapisuje treści zadań za pomocą równań lub nierówności	B
		• rozwiązuje zadania tekstowe za pomocą równania lub nierówności	C, D
		• tworzy samodzielnie równania lub nierówności i rozwiązuje je	E

	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretacja zbioru rozwiązań nierówności na osi liczbowej • Równoważność nierówności • Rozwiązywanie nierówności • Nierówności liniowe tożsamościowe lub sprzeczne • Zastosowanie równań i nierówności do rozwiązywania zadań tekstowych • Proporcjonalność prosta • Proporcjonalność odwrotna 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zależności wprost proporcjonalne i odwrotnie proporcjonalne 	A
Figury płaskie	<ul style="list-style-type: none"> • Proste, półproste 	<ul style="list-style-type: none"> • rysuje proste, półproste, odcinki, łamane, półpłaszczyzny 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • Odcinki, łamane 	<ul style="list-style-type: none"> • mierzy kąty 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • Kąty (miara i rodzaje), półpłaszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj kąta 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • Wzajemne położenie prostych na płaszczyźnie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje proste (odcinki) równoległe i proste (odcinki) prostopadłe 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • Odległość na płaszczyźnie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wierzchołki, boki, przekątne wielokąta 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • Wielokąty – wierzchołki, boki, przekątne 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj trójkąta, biorąc pod uwagę boki i kąty 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • Trójkąty – rodzaje i własności 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdza, czy dwa trójkąty są przystające 	B
	<ul style="list-style-type: none"> • Figury przystające 	<ul style="list-style-type: none"> • konstruuje trójkąt, znając niektóre jego elementy 	B
	<ul style="list-style-type: none"> • Cechy przystawiania trójkątów 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj czworokąta 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • Konstruowanie trójkątów 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje twierdzenie o sumie miar kątów wewnętrznych trójkąta lub czworokąta do znalezienia brakujących miar kątów 	B
	<ul style="list-style-type: none"> • Czworokąty – rodzaje i własności 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje kąty wpisane i kąty środkowe w okręgu 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • Suma miar kątów wewnętrznych trójkąta i czworokąta 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje twierdzenie o kącie środkowym i wpisanym do znalezienia brakujących miar kątów 	B
	<ul style="list-style-type: none"> • Koła, okręgi i pierścienie kołowe 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania konstrukcyjne 	C, D
<ul style="list-style-type: none"> • Kąty środkowe i kąty wpisane 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania dotyczące własności figur płaskich 	C, D	
		<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania dotyczące figur płaskich 	C, D

<p>w okręgu – <i>twierdzenia o miarach kątów opartych na tym samym łuku</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Obwód wielokąta • Pole figury, jednostki pola • Pole trójkąta i czworokąta • Długość okręgu • Pole koła • Długość łuku, pole wycinka koła i pierścienia kołowego 	• tworzy i rozwiązuje zadania dotyczące figur płaskich	E
	• oblicza obwody wielokątów	A
	• oblicza długości okręgów i długości łuków okręgów	A
	• zamienia jednostki pola	A
	• oblicza pola trójkątów	A
	• oblicza pola czworokątów	A
	• oblicza pola wielokątów	A
	• oblicza pola kół, wycinków koła i pierścieni kołowych	A
• rozwiązuje zadania dotyczące pól figur płaskich	D	

ZAKŁADANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW W KLASIE DRUGIEJ

Dział programu	Treści	Osiągnięcia edukacyjne Uczeń:	Dominujący standard kształcenia
Potęgi i pierwiastki	<ul style="list-style-type: none"> • Potęgi o wykładniku całkowitym 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartości potęg o podstawie różnej od zera i wykładniku ujemnym 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • Mnożenie i dzielenie potęg o jednakowych podstawach 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca wyrażenia zawierające potęgi lub pierwiastki drugiego lub trzeciego stopnia 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • Mnożenie i dzielenie potęg o jednakowych wykładnikach 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje liczby w postaci wykładniczej oraz liczby dane w postaci wykładniczej zapisuje w postaci dziesiętnej 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • Potęgowanie potęgi • Porównywanie potęg • Zapis wykładniczy liczb rzeczywistych 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady liczb niewymiernych 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • Pierwiastki i ich podstawowe własności • <i>Liczby niewymierne</i> • Rozwinięcia dziesiętne liczb rzeczywistych • Działania na pierwiastkach • Przekształcanie wyrażeń arytmetycznych zawierających pierwiastki – w tym usuwanie niewymierności z mianownika 	<ul style="list-style-type: none"> • usuwa niewymierność z mianownika 	B
Wyrażenia algebraiczne	<ul style="list-style-type: none"> • Mnożenie sum algebraicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartości wyrażeń algebraicznych dla argumentów rzeczywistych 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • Wzory skróconego mnożenia: kwadrat sumy, kwadrat różnicy, różnica kwadratów 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca wyrażenia algebraiczne do wskazanej postaci, korzystając ze wzorów skróconego mnożenia 	B
	<ul style="list-style-type: none"> • Przekształcanie wyrażeń 	<ul style="list-style-type: none"> • dowodzi tożsamości algebraicznych 	D

	algebraicznych, w tym wzorów <ul style="list-style-type: none"> • Sprowadzanie wyrażeń algebraicznych do postaci iloczynu • <i>Równości i nierówności tożsamościowe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy proste tożsamości algebraiczne 	E
Równania, nierówności i ich układy	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwiązywanie równań liniowych z jedną niewiadomą • <i>Rozwiązywanie nierówności liniowych z jedną niewiadomą</i> • Zastosowanie równań i nierówności do rozwiązywania zadań tekstowych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje równania liniowe lub nierówności liniowe 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • wyznacza określoną zmienną ze wzoru 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje nierówności podwójne oraz układy prostych nierówności liniowych z jedną niewiadomą 	B
		<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania tekstowe za pomocą równań lub nierówności 	C, D
		<ul style="list-style-type: none"> • tworzy równania lub nierówności i rozwiązuje je 	E
		<ul style="list-style-type: none"> • formułuje problemy i rozwiązuje je metodami algebraicznymi 	E
Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa	<ul style="list-style-type: none"> • Zbieranie i porządkowanie danych statystycznych oraz przedstawianie ich w tabelach, na diagramach i wykresach • Średnia, mediana, dominanta, rozstęp • <i>Wykorzystanie technologii komputerowej do opracowywania danych statystycznych</i> • Wnioskowanie na podstawie danych statystycznych • Proste doświadczenia losowe • Zdarzenia niemożliwe, zdarzenia pewne 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje mediany, modalne i oblicza rozstępy oraz średnie z danych zestawów wyników 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski wynikające z analizy danych statystycznych przedstawionych graficznie 	B
		<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje za pomocą arkusza kalkulacyjnego diagramy przedstawiające dane statystyczne 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • wyznacza za pomocą arkusza kalkulacyjnego średnie, mediany, modalne i rozstępy z zestawu danych 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza liczbę permutacji elementów danego zbioru 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza prawdopodobieństwa prostych zdarzeń losowych 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • tworzy modele probabilistyczne samodzielnie określonych zdarzeń losowych 	E
		<ul style="list-style-type: none"> • podaje zbiory wyników prostych doświadczeń losowych 	B

	<ul style="list-style-type: none"> • Częstość zdarzenia a prawdopodobieństwo zdarzenia • <i>Elementy kombinatoryki</i> • Obliczanie prawdopodobieństwa prostych zdarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zdarzenia losowe niemożliwe lub pewne 	B
Funkcja	<ul style="list-style-type: none"> • Układ współrzędnych • Funkcja i pojęcia z nią związane – argument i wartość funkcji, dziedzina i przeciwdziedzina, zbiór wartości, wykres • Własności funkcji – monotoniczność, miejsce zerowe • Przykłady funkcji określonych prostymi wzorami • <i>Przykłady funkcji nieliczbowych</i> • Odczytywanie z wykresu i interpretowanie informacji o funkcji • Proporcjonalność prosta i odwrotna jako funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje definicję funkcji i pojęć z nią związanych 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady funkcji nieliczbowych 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady przyporządkowań nie będących funkcjami 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje własności funkcji ze wzoru lub wykresu funkcji 	B
		<ul style="list-style-type: none"> • określa podstawowe własności funkcji liniowej 	B
		<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady dwóch wielkości wprost proporcjonalnych albo odwrotnie proporcjonalnych 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • sporządza wykresy funkcji postaci $y = \frac{a}{x}$ i $y = x - a$ oraz podaje podstawowe własności tych funkcji 	D
Figury płaskie	<ul style="list-style-type: none"> • Twierdzenie Pitagorasa i twierdzenie odwrotne do twierdzenia Pitagorasa • Przekątna kwadratu i wysokość trójkąta równobocznego • Promień okręgu opisanego na trójkącie równobocznym i okręgu wpisanego w trójkąt równoboczny • <i>Zależności między bokami trójkąta o kątach 90°, 60°, 30°</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje zależność między długościami boków trójkąta prostokątnego wynikającą z twierdzenia Pitagorasa 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza długość jednego z boków trójkąta prostokątnego, gdy znane są dwa pozostałe 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza długości przekątnych prostokątów 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza długości odcinków o danych współrzędnych końców 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza wysokości trójkąta równoramiennego o danych długościach boków 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza wysokości i pola trójkątów równobocznych, korzystając z gotowego wzoru 	A

<p>oraz 90°, 45°, 45°.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Długość odcinka o danych współrzędnych końców • Przekątna sześcianu i prostopadłościanu. • Punkty i figury symetryczne względem prostej • Oś symetrii figury • Dwusieczna kąta i symetralna odcinka • Punkty i figury symetryczne względem punktu • Środek symetrii figury • Proste zadania konstrukcyjne • Punkty i figury symetryczne względem osi x lub osi y albo względem początku układu współrzędnych • Wzajemne położenie prostej i okręgu oraz dwóch okręgów • Styczna do okręgu • Okrąg wpisany w trójkąt • Okrąg opisany na trójkącie • Wielokąty foremne – konstrukcje, miary kątów wewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza promień okręgu opisanego na trójkącie równobocznym i okręgu wpisanego w trójkąt równoboczny 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zależności między długościami boków trójkąta o kątach 90°, 60°, 30° oraz 90°, 45°, 45° do rozwiązywania zadań dotyczących figur płaskich 	B
	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje twierdzenie Pitagorasa do obliczenia pól figur płaskich 	B
	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy i rozwiązuje zadania dotyczące zastosowania twierdzenia Pitagorasa 	E
	<ul style="list-style-type: none"> • konstruuje figury symetryczne do danej względem prostych lub względem punktów 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wszystkie osie symetrii lub środki symetrii danej figury 	B
	<ul style="list-style-type: none"> • podaje współrzędne punktów symetrycznych do danego względem osi układu współrzędnych lub początku układu współrzędnych 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • konstruuje styczne do okręgu 	B
	<ul style="list-style-type: none"> • określa wzajemne położenie dwóch okręgów, znając ich promienie i odległość między środkami 	B
	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje proste zadania konstrukcyjne dotyczące pierścieni kołowych 	B
	<ul style="list-style-type: none"> • konstruuje dwusieczne kątów i symetralne odcinków 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • konstruuje kąty o miarach 60°, 30°, 45° 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • konstruuje okrąg opisany na trójkącie 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • konstruuje okrąg wpisany w trójkąt 	A
<ul style="list-style-type: none"> • stosuje własności czworokąta opisanego na okręgu lub czworokąta wpisanego w okrąg do rozwiązywania problemów geometrycznych 	D	
<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wielokątów foremnych 	A	

		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza wielkości związane z wielokątami foremnymi (miary kątów wewnętrznych, sumę miar kątów wewnętrznych, liczbę przekątnych) 	D
		<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania dotyczące figur płaskich 	C, D
		<ul style="list-style-type: none"> • tworzy i rozwiązuje zadania o figurach płaskich 	E
		<ul style="list-style-type: none"> • zamienia jednostki pola 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza długości okręgów 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza pola kół 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza długości łuków okręgu 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza pola wycinków koła 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza pola pierścieni kołowych 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania dotyczące długości okręgu, długości łuku okręgu, pola koła i części koła 	C, D
		<ul style="list-style-type: none"> • tworzy i rozwiązuje zadania dotyczące długości okręgu, długości łuku okręgu, pola koła i części koła 	E
Bryły	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Prostopadłość i równoległość w przestrzeni</i> • <i>Proste skośne</i> • Gnaniastoslupy proste i prawidłowe • Siatki gnaniastoslupów • Obliczanie pól powierzchni i objętości gnaniastoslupów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na przestrzennym modelu proste równoległe, prostopadłe i skośne 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na przestrzennym modelu kąty między prostą i płaszczyzną oraz kąty między płaszczyznami 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę gnaniastoslupów prostych i prawidłowych 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę ostrosłupów prawidłowych i innych 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • konstruuje siatki gnaniastoslupów prostych i ostrosłupów prawidłowych 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • buduje modele gnaniastoslupów i ostrosłupów 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • zamienia jednostki objętości 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza pola powierzchni gnaniastoslupów prostych i ostrosłupów prawidłowych 	A
		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza objętość gnaniastoslupów prostych i ostrosłupa prawidłowego 	A

	<ul style="list-style-type: none"> <i>Przekroje graniastosłupów i ostrosłupów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje zadania dotyczące pól powierzchni i objętości graniastosłupów i ostrosłupów 	C, D
		<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przekroje graniastosłupów i ostrosłupów 	A
		<ul style="list-style-type: none"> oblicza pola przekrojów graniastosłupów i ostrosłupów 	A
		<ul style="list-style-type: none"> tworzy i rozwiązuje zadania dotyczące wielościanów 	E

ZAKŁADANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW W KLASIE TRZECIEJ

Dział programu	Treści	Osiągnięcia edukacyjne Uczeń:	Dominujący standard kształcenia
Równania, nierówności i ich układy	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwiązywanie układów równań metodą podstawiania lub przeciwnych współczynników • <i>Interpretacja geometryczna układu dwóch równań liniowych z dwiema niewiadomymi</i> • <i>Równania i nierówności z wartością bezwzględną</i> • Zastosowanie równań i ich układów do rozwiązywania zadań tekstowych 	• rozwiązuje równania liniowe lub nierówności liniowe	A
		• sprawdza, czy dana para liczb spełnia układ równań	A
		• rozwiązuje układy dwóch równań liniowych z dwiema niewiadomymi wybraną metodą	A
		• rysuje w układzie współrzędnych proste o zadanych równaniach	A
		• podaje równanie prostej przechodzącej w układzie współrzędnych przez dwa zadane punkty	B
		• sprawdza, czy dwie proste, których równania są dane, są prostopadłe lub równoległe	B
		• rozwiązuje zadania tekstowe za pomocą równań lub układów równań	C, D
		• tworzy równania lub ich układy i rozwiązuje je • formułuje problemy i rozwiązuje je metodami algebraicznymi	E E
Figury płaskie	<ul style="list-style-type: none"> • Figury podobne • <i>Cechy podobieństwa trójkątów</i> • Stosunek pól figur podobnych • Podobieństwo trójkątów prostokątnych 	• wskazuje pary figur podobnych	A
		• uzasadnia podobieństwo trójkątów	A
		• oblicza stosunek pól figur podobnych w danej skali i stosunek objętości brył podobnych w danej skali	A
Bryły	<ul style="list-style-type: none"> • Ostrosłupy prawidłowe i inne • Siatki ostrosłupów • Obliczanie pól powierzchni i objętości ostrosłupów • <i>Przekroje graniastosłupów i ostrosłupów</i> 	• oblicza pola powierzchni i objętości graniastosłupów i ostrosłupów	A
		• rozpoznaje rodzaje brył obrotowych	A
		• konstruuje siatki walców i stożków	A
		• buduje modele walców i stożków	A
		• konstruuje przekroje walców, stożków i kul	B

<ul style="list-style-type: none"> • Obliczanie pól powierzchni i objętości graniastosłupów i ostrosłupów • Walec, stożek, kula • Siatka walca, siatka stożka • <i>Przekroje walca, stożka i kuli</i> • Pole powierzchni i objętość walca, stożka i kuli • <i>Stosunek objętości brył podobnych</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza pola przekrojów walców, stożków i kul 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje kształty brył wyznaczonych przez obracające się wielokąty 	B
	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza pola powierzchni i objętości brył obrotowych 	A
	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania dotyczące wielościanów i brył obrotowych 	D
	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy i rozwiązuje zadania dotyczące wielościanów 	E

6. Diagnoza postępów, ocenianie

Ocenianie powinno być tak prowadzone, aby w zrównoważony sposób były wykorzystywane najważniejsze jego funkcje, a więc:

- informacyjną,
- wspomagającą rozwój ucznia,
- motywacyjną
- stwarzającą możliwość doskonalenia procesu dydaktycznego.

Informacje niezbędne do sformułowania oceny powinny być zbierane z następujących źródeł:

- odpowiedź ustna ucznia,
- karta pracy na lekcji,
- samodzielna praca w zeszycie
- pisemne sprawdziany w formie
  - » krótkich kartkówek,
  - » prac klasowych 1-2 godzinnych,
  - » testów,
- prace domowe,
- prezentacja opracowań wybranych tematów,
- realizacja projektu,
- wyniki uczestnictwa w konkursach przedmiotowych.

Proponowane poniżej kryteria oceniania nie odnoszą się do konkretnych umiejętności, ale do standardów kształcenia wcześniej omówionych. Przez to kryteria te stają się bardziej uniwersalne, zwarte i przejrzyste. W tabelach dotyczących zakładanych osiągnięć uczniów każda umiejętność ma przypisany odpowiedni standard kształcenia, więc poziom jej opanowania łatwo przełożyć na ocenę szkolną.

KRYTERIA OCEN

Opis standardu kształcenia	Ocena			
	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
Standard A Obliczanie, konstruowanie, przekształcanie (arytmetyczne, algebraiczne, geometryczne), układanie i rozwiązywanie równań i nierówności, sporządzanie, zestawień, diagramów, wykresów, zapisywanie zależności językiem matematyki.	Umiejętności powinny być opanowane na poziomie umożliwiającym zrozumienie podstawowych czynności matematycznych takich, jak obliczanie, konstruowanie, przekształcanie, rozwiązywanie. Uczeń powinien wykonać najprostsze czynności w bardzo typowych sytuacjach.	Opanowanie umiejętności najbardziej potrzebnych, najprostszych i uniwersalnych na poziomie niezbędnym do kontynuacji kształcenia na danym etapie. Przystwojenie umiejętności i wiadomości bezpośrednio użytecznych w pozaszkolnej działalności ucznia.	Opanowanie wiadomości i umiejętności umiarkowanie przystępnych, bardziej złożonych, mniej typowych, przydatnych, ale nie niezbędnych w dalszym kształceniu.	Pełne opanowanie umiejętności i wiadomości, swobodne wykorzystywanie ich również w rozwiązywaniu nietypowych problemów.

	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
Standard B Tworzenie logicznego ciągu wniosków, matematyzacja, interpretacja rozumowania lub jego rezultatów, wykorzystywanie i przetwarzanie informacji danych w różnych formach, wyjaśnianie zauważonych prawidłowości.	Prowadzenie prostych 2-3 etapowych rozumowań, przetwarzanie najprostszyc informacji projektowanie i wykonywanie bardzo prostych konstrukcji.	Prowadzenie rozumowania świadczącego o zrozumieniu podstawowych zależności matematycznych.	Prowadzenie kilkietapowych rozumowań, czynności świadczących o umiejętności samodzielnego wykorzystywania posiadanej wiedzy w sytuacjach typowych.	Prowadzenie
				złożonych rozumowań, konstrukcji, które świadczą o dużej samodzielności we wnioskowaniu i analizie logicznej.
	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
Standard C Pomysłowość, błyskotliwość, prostota rozumowania, oryginalność.	Zauważanie najprostszyc zależności umożliwiających bieżące śledzenie prowadzonego rozumowania.	Odszukiwanie rozwiązań w najprostszyc przypadkach, próby upraszczania rozumowania.	Odnajdywanie prostszyc rozumowań w nieskomplikowanych przypadkach. Wykazywanie się prostotą, oryginalnością w typowych sytuacjach.	Prowadzenie
				rozumowania w sposób pomysłowy, oryginalny.

	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
Standard D Odkrywanie struktury logicznej, stawianie i weryfikacja hipotez, dobór adekwatnych narzędzi, tworzenie i realizacja schematu rozwiązania problemu, odpowiednia interpretacja uzyskanych wyników.	Próby samodzielnego rozwiązywania problemów, stawiania i weryfikacji hipotez.	Stawianie i weryfikacja hipotez w prostych sytuacjach, opisywanie struktury logicznej prostych procesów matematycznych.	Rozwiązywanie problemów za pomocą typowych narzędzi, umiejętność pokazania struktury logicznej wykonywanej czynności, skuteczne próby stawiania i weryfikacji hipotez w niezłożonych przypadkach.	Formułowanie i weryfikacja hipotez w nietypowych lub złożonych przypadkach, tworzenie i realizacja wieloetapowego planu rozwiązania.

	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
Standard E Formułowanie nowych problemów, dostrzeganie, wskazywanie analogii, dokonywanie uogólnień i klasyfikacji, tworzenie nowych struktur matematycznych, dostrzeganie modeli matematycznych w obszarach wcześniej nieeksplorowanych przez tę naukę.	Próby samodzielnego dostrzegania analogii, formułowania nowych problemów (na poziomie elementarnym).	Wskazywanie najprostszyc analogii, dostrzeganie możliwości uogólnień w najprostszyc przypadkach, tworzenie bardzo prostych modeli matematycznych.	Formułowanie niezbyt złożonych nowych problemów, wskazywanie uogólnień, analogii oraz dokonywanie klasyfikacji w typowych sytuacjach.	Formułowanie nowych problemów o cechach oryginalności, tworzenie oryginalnych modeli matematycznych, swobodne klasyfikowanie według samodzielnie ustalonego kryterium.

7. Rozkład materiału z matematyki dla klas I–III gimnazjum

Klasa I (120 godzin)

Liczby (1)

18 godzin

- Oś liczbowa
- Liczby całkowite
- Zapis liczb w systemie rzymskim
- Ułamki zwykłe i dziesiętne
- Liczby wymierne. Ułamki dziesiętne i okresowe
- Zaokrąglanie ułamków dziesiętnych
- Szacowanie wartości wyrażeń arytmetycznych

Liczby (2)

15 godzin

- Działania na liczbach wymiernych
- Liczby wymierne – zadania tekstowe
- Potęga o wykładniku naturalnym
- Własności potęgowania
- Pierwiastki kwadratowe i pierwiastki sześciennie
- Podstawowe własności pierwiastków
- Zamiana jednostek

Procenty

13 godzin

- Co to jest procent
- Obliczanie procentu danej wielkości
- Obliczanie liczby, gdy dany jest jej procent
- Jakim procentem jednej liczby jest druga liczba
- Obliczanie procentowe na co dzień

Figury płaskie

18 godzin

- Podstawowe figury geometryczne na płaszczyźnie
- Kąty
- Wielokąty
- Trójkąty
- Czworokąty
- Figury przystające. Cechy przystawania trójkątów
- Pole trójkąta
- Pola wybranych czworokątów

Wyrażenie algebraiczne

15 godzin

- Zapisywanie i nazywanie wyrażeń algebraicznych
- Obliczanie wartości liczbowych wyrażeń algebraicznych
- Jednomiany i sumy algebraiczne
- Dodawanie i odejmowanie sum algebraicznych
- Mnożenie i dzielenie sumy algebraicznej przez jednomian

- Wyłączanie wspólnego czynnika poza nawias
- *Mnożenie sum algebraicznych*

Równania

19 godzin

- Liczba spełniająca równanie. Równoważność równań
- Rozwiązywanie równań
- Zastosowanie równań do rozwiązywania zadań tekstowych
- Proporcjonalność prosta
- Proporcjonalność odwrotna
- Obliczenia procentowe w sytuacjach praktycznych
- Przekształcanie prostych wzorów
- *Nierówności liniowe z jedną niewiadomą*

Okrąg i koło

12 godzin

- Koło i okrąg
- Długość okręgu
- Pole koła
- Długość łuku okręgu. Pole wycinka kołowego i pierścienia kołowego
- *Kąt wpisany*

Liczba godzin do dyspozycji nauczyciela: 12

Klasa II (120 godzin)

Funkcje

13 godzin

- Układ współrzędnych na płaszczyźnie
- Funkcja liczbowa i jej wykres
- Własności funkcji
- Odczytywanie informacji z wykresu funkcji
- Przykłady zależności opisanych funkcjami
- *Przykłady wykresów funkcji określonych prostym wzorem*

Potęgi i pierwiastki

17 godzin

- Potęga o wykładniku naturalnym
- Potęga o wykładniku całkowitym ujemnym
- Mnożenie i dzielenie potęg o jednakowych podstawach
- Mnożenie i dzielenie potęg o jednakowych wykładnikach
- Potęgowanie potęg
- Zapis liczb w notacji wykładniczej
- Działania na potęgach – zadania różne
- Porównywanie i szacowanie potęg
- Pierwiastki arytmetyczne
- Działania na pierwiastkach

Trójkąty prostokątne

13 godzin

- Twierdzenie Pitagorasa
- Zastosowanie twierdzenia Pitagorasa

- Twierdzenie odwrotne do twierdzenia Pitagorasa
- Przekątna kwadratu. Wysokość trójkąta równobocznego
- Trójkąty o kątach 45° , 45° , 90° oraz 30° , 60° , 90°
- *Odległość w układzie współrzędnych*

Wyrażenia algebraiczne i równania **20 godzin**

- Wyrażenia algebraiczne – powtórzenie
- Mnożenie sum algebraicznych
- Wzory skróconego mnożenia
- Przekształcanie wyrażeń algebraicznych
- Rozwiązywanie równań
- Rozwiązywanie zadań tekstowych
- Obliczanie procentowe w zadaniach tekstowych
- *Rozwiązywanie nierówności*

Symetria (1) **12 godzin**

- Powtórzenie wiadomości o kołach i okręgach
- Wzajemne położenie prostej i okręgu
- Symetria osiowa – figury symetryczne względem prostej
- Symetria środkowa – figury symetryczne względem punktu
- Figury osiowosymetryczne i środkowo symetryczne

Symetria (2) **12 godzin**

- Symetralna odcinka. Dwusieczna kąta
- Okrąg opisany na trójkącie
- Okrąg wpisany w trójkąt
- Wielokąty foremne
- *Symetria w układzie współrzędnych*

Graniastosłupy **12 godzin**

- Prostopadłościany
- Graniastosłupy
- Pole powierzchni graniastosłupa
- Objętość graniastosłupa

Statystyka **11 godzin**

- Dane statystyczne – zbieranie, opracowywanie, wnioski
- Średnia arytmetyczna, mediana, dominanta, rozstęp, częstość
- Proste doświadczenia losowe

Liczba godzin do dyspozycji nauczyciela: 10

Klasa III (120 godzin)

Podobieństwo

11 godzin

- Figury podobne
- Podobieństwo trójkątów prostokątnych
- Pola wielokątów podobnych
- *Cechy podobieństwa trójkątów*

Układy równań

15 godzin

- Co to jest układ równań liniowych
- Metody rozwiązywania układów równań liniowych
- Układy równań liniowych w zadaniach tekstowych
- *Graficzne rozwiązywanie układów równań liniowych*

Wielościany

16 godzin

- Graniastosłupy – powtórzenie
- Ostrosłupy
- Pole powierzchni ostrosłupa
- Objętość ostrosłupa
- Zadania o wielościanach

Bryły obrotowe

13 godzin

- Walec
- Stożek
- Kula
- Zadania o bryłach obrotowych

Powtórzmy to razem

30 godzin

- Liczby wymierne dodatnie
- Liczby wymierne dodatnie i ujemne
- Potęgi
- Pierwiastki
- Procenty
- Wyrażenia algebraiczne
- Wykresy funkcji
- Statystyka opisowa i wstęp do rachunku prawdopodobieństwa
- Figury płaskie
- Symetrie
- Przystawanie podobieństwo
- Bryły

Między gimnazjum a liceum

20 godzin

Liczba godzin do dyspozycji nauczyciela: 15